

CURIOSITATS LINGÜÍSTIQUES

El llatí és ben viu

Tots fem servir llatinismes, aquestes paraules a la romana que utilitzem en el dia a dia sense ni pensar-hi: agenda, quòrum, lapsus, postdata, referèndum, dèficit, ídem, viceversa, superàvit, ultimàtum, hàbitat, ràtio, per càpita, honoris causa, persona non grata, campus, aula magna, ego, i un llarg etcètera (de et cetera, que vol dir la resta). Aquest divertit article recull les expressions més habituals

● Quantes vegades has ajornat una decisió *sine die?*, has sentit a parlar d'una vacuna *placebo?*, o has pensat que mereixies un *plus?*

Segur que has presentat currículums diverses vegades, has cridat algú pel seu *àlies*, t'has quedat *in albis*, has agafat el tren *in extremis*, o has sorprès algú *in fraganti*.

Tots fem servir llatinismes, aquestes paraules a la romana que utilitzem en el dia a dia sense ni pensar-hi: agenda, quòrum, lapsus, postdata, referèndum, dèficit, ídem, viceversa, superàvit, ultimàtum, hàbitat, ràtio, per càpita, honoris causa, persona non grata, campus, aula magna, ego, i un llarg etcètera (de et cetera, que vol dir la resta).

A la Catalunya actual, els romans hi van arribar el 218 aC i a partir d'aleshores la llengua dels antics pobladors, els ibers, va començar a recular davant el prestigi cultural i social de la llengua dels conqueridors.

Com qualsevol altra llengua, la llengua llatina tenia diversos nivells o registres que s'utilitzaven segons la situació o l'estrat sociocultural del parlant. El llatí vulgar era la llengua parlada per la gran majoria dels parlants, les capes baixes de la població, amb poc o gens coneixement de la cultura escrita. Era inestable i divers, enfront del caràcter fix i unitari de la llengua literària, de la qual es va allunyant progressivament, sobretot a partir del segle I dC fins que va donar lloc a les llengües romàniques.

Tants segles de romanització ens van deixar moltes paraules que no han evolucionat i les fem servir sense passar-les pel filtre de cadascuna de les llengües. Segur que has sentit o has utilitzat: alguna de les expressions del quadre annex. — **Centre de Normalització lingüística de Ripollet**

- **Ets el *súmmum* de l'elegància.**
- **No és un secret; és *vox populi*.**
- **Els estafadors tenen un *modus operandi* ben reconeixible.**
- **Ho resoldrem a *posteriori*; o a *priori*!**
- **Vaig anar a viure a aquell barri i hi vaig fer amics *ipso facto*.**
- **He de reconèixer que m'he equivocat; entono un *mea culpa*.**
- **Quan siguem al museu, farem l'explicació *in situ*.**
- **Els meus errors són *peccata minuta*.**
- **Tracta els temes d'una manera molt *sui generis*.**
- **Fa de les ajudes el *modus vivendi*.**
- **No pateixis, no me n'oblidaré; ho tinc *in mente*.**
- **No cal que m'hi obliguin; faig la feina per *motu proprio*.**
- **És una condició *sine qua non* per matricular-te a aquest curs.**
- **En el premi de literatura van guanyar dos autors *ex aequo*; no n'hi havia un de millor que l'altre.**
- **Ets l'*alma màter* de les festes.**
- **I sobretot!! *Carpe diem* perquè *tempus fugit*.**